

„Írtam a halálom után”

Az „Én vagyok az örök kérdőjel”

– címmel írt kézirat (1851)
grafológiai elemzése

Mivel hosszú és terjedelmes a története a Magyarországra került, Petőfi Sándornak tulajdonított, szibériai rabságának ideje alatt magyarul és oroszul is írt írásainak, verseinek, így ennek a vers-töredéknek is, melynek a méltatására az alábbiakban kívánok kitérni. A hely és az idő rövidsége miatt nem mélyedek bele a Petőfinek Szibériában született, egyéb írásainak sűrűjébe.

Röviden arról, hogyan került Magyarországra ez a Petőfinek tulajdonított verstöredék.

Egy 17 éves erdélyi magyar diák, név szerint Barátosi Lénárt Lajos (1892-1968) 1909. július 26-án csatlakozik egy Ázsiába induló expedícióhoz Otto von Geck svájci professzor vezetése alatt, abban a reményben, hogy sikerül Petőfi nyomára találnia. Vállalkozása sikerrel járt, mert megtalálta a Bajkálon túlrá elhurcolt magyar honvédek leszármazottait és rátalált Petőfi sírjára is. Három és fél éves szibériai útjáról pontos, terjedelmes naplót vezetett. Elmondja, hogy nagyapja Huzsiuk Fedor Petőfi katonatársa volt. Elmesélte, hogy amikor a halottakat szedték össze a csata után, egy még élő sebesült – név szerint Borsos András – egy papírszeletet adott neki: „*Petőfi őrnagy urat Dragomán strázsamesterrel elhurcolták az oroszok.*”

Ennek a hírnek a továbbadásáért 10 évi börtönre ítélték. Barátosi azért vállalkozik a nagy útra, hogy igazságot szolgáltasson nagyapjának. Szibériában Petőfi számos kéziratát gyűjtötte össze, köztük ezt a verstöredéket is. Erre Petőfi barátjának – Varga József fiának – a személyes levéltárában talált rá. Tudomásom szerint itthon hamisítványnak tartják, egyéb, hasonló iratok mellett. Ugyanerre a sorsra kárhozzátják itthon egy másik verstöredékét is, mely az eredeti kézirat 46. oldalán található, s amelynek a dátumozása: 1852. III.7.

Barátosi mintegy 180 eredeti Petőfi-kéziratot hozott magával Magyarországra. Elmondja, hogy hazatérése után röviddel jelentést tett róla az akkori Petőfi Társaságnál és a Hadügyminisztériumban. Itt átadta a naplójának kivonatát és a fényképeket. Ezzel kapcsolatos az a hír, hogy 1919-ben a Minisztériumban ez az anyag, több más anyaggal együtt elveszett.

Az ő szavának sajnos nem adtak hitelt. Ekkor elhatározta, hogy minden adatot kiszolgáltat a sajtónak. Első nyilvános cikke 1914 őszén jelent meg a „Székely Ellenzék” rendkívüli kiadásában. Ettől kezdve 1941-ig 18 alkalommal jelentek meg az ide vonatkozó cikkei. Ezért képzelhető el, hogy az említett évek valamelyikében a verstöredék fotója megjelent, s valamelyik újságban talált rá Balajthy

András. A kópia eljutott a Munkácson élő helytörténész publicistához Vaszili Vasziljevics Pagirjához, azután Kéry Edithez, a Morvai-expedíció egyik résztvevőjéhez. Tudomásom szerint az 1851.évi verstöredék másolata a MTA Kézirattárában a Régi Könyvek Gyűjteményében van.

Itt jegyzem meg, hogy nem régen Fuksz Sándor a Magyarok Világszövetségének elnökhelyettese, a szervezet Petőfi Bizottságának koordinátora kapta meg a vers másolatát, akinek a véleménye szerint, amennyiben elfogadjuk a barguzini teóriát, akkor alig valószínűsíthető, hogy ez a verstöredék hamisítvány.

A 2014-ben előkerült kézirat a MTA mikrofilm-gyűjteményében van. (Jelzete: C 1499. In: Magyarságtudományi Füzetek No 25. 32.) Nagy kérdés: – hogyan került oda? Vannak-e mellette hasonlók? Vajon miért nem kerültek eddig a nyilvánosság elé?

Ezeket a kérdéseket a Petőfi Bizottság tette föl az Akadémiának. Tóth Gábor osztályvezető helyettestől írásban érkezett válasz: „*A MTA-t érintő fölvetésekre – illetékesség hiányában – nem áll módjában válaszolni.*” Akkor ki az illetékes az Akadémián? – kérdezhetjük. Miféle magyar emberek vannak ott?

Ma olyan érthetetlen tény előtt állunk, amit egyszerűen a magyar ember nem tud megérteni és elfogadni, annak ellenére, hogy 1914-től már nyilvánosságra kerültek Szibériában élt és ott járt, élő személyek által hozott bizonyítékok arról, hogy Petőfi szibériai fogságba került...

Sajnos megállapíthatjuk, hogy a magyar állam hivatalosai, illetékesei – a Honvédelmi Minisztérium, a MTA – gátolják a Petőfivel kapcsolatos igazság nyilvánossá tételét. Szomorú az is, hogy még a magát annyira nemzetinek tartó korban sem tesz semmit a Petőfi – igazság hivatalossá tételének kérdésében.

Vélemények a kéziratról

Ami ennek a kéziratost verstöredéknek a véleményezését illeti, ezek meglehetősen eltérőek. Véleményem szerint sokat jelenthet az, hogy ki mennyire ismeri Petőfi szellemiségét, lelki világát?

Fuksz Sándor a MVSZ elnökhelyettese, a Petőfi Bizottság koordinátora, aki nem régen jutott ennek a verstöredéknek a másolatához, annak a véleményének adott kifejezést, hogy ha a barguzini teória igaz, akkor ez a töredék valószínűleg nem hamisítvány. Miért nem fogadhatunk el egy kézzel fogható bizonyítékot? – kérdezem. Annyi bizonyíték mellett, amennyi már előkerült, lehetetlen nem elfogadni Petőfi kezeirésének.

Továbbá Alekszej Vasziljevics Tyivanyenko – az orosz történelemtudományok doktora – a Petőfi szibériai tartózkodását kutató csoport vezetője a Fuksz Sándornak küldött levelében bő méltatását, elemzését adja a „Ruszkoe Szlovo” c. újság 1916. évi számában az „*Alexander Sztjepanovics Petrovics magyar költő*” – aláírással közölt, 1853-as versrészletnek, amit Petőfi sajátjának tulajdonít.

Ugyancsak Petőfinek tulajdonítja a „*Vengerszka Szelo, 1851-es, Petőfi Sándor őrnagy*” aláírással közölt, „*Én vagyok az örök kérdőjel*” – kezdetű verstöredéket. Az írja róla, hogy a költő ebben az utolsó versszaknak tűnő töredékben ragyogóan jeleníti meg életét a saját elképzelése szerint.

Hasonlóképpen Petőfinek tulajdonítja a Barátosi által hozott Petőfi – kézirat 46. oldalán olvasható töredéket is, melyet nősülése után egy évvel írt Iljicsunszkban, 1852. III. 7-én.

Igazolja ezt a később hadifogolyként Szibériában járt Svigel Ferenc által hozott és a „Ruszkoe Szlovoban” 1916-ban megjelent, személyesen aláírt verstöredék eredetiségét. Ott olvasható róla a szerkesztőség kommentárjaként, hogy e vers szerzője „*az oroszok körében népszerű, fiatal magyar költő, aki a korai halála előtt írta ezt a verset.*” (MTF No 25. 17.)

Ha meg akarok felelni a Petőfi – igazság elvűségének, akkor most kénytelen vagyok az ismereteim alapján közölni azokat a tényeket, amelyekkel méltatták, véleményezték, bizonyos nagyra becsült személyek a Petőfinek tulajdonított verstöredék eredetiségét és annak cáfolatát.

Említést érdemlő V. V. Pagirja munkácsi publicista, történész, mint aki mintegy újra elindítója az újabb Petőfi – kutatásnak. Aki Vinokurhoz hasonlóan méltatja a verstöredék kapcsán Petőfi szerzőségét.

Kénytelen vagyok kitérni a MTA véleményére is. A MTA-nak ui. a magyarok legnagyobb költőjével kapcsolatban – a Petőfi – igazság kérdésében – valójában nincs véleménye! Eddig legalább nincs. A jelen Petőfi Bizottság megkeresésére, kérdésére csupán azt a választ adták, hogy semmilyen sem adtak, vagyis, hogy illetékesség hiányában nem áll módjukban válaszolni. Egyszerű, magyar emberként kérdelem: – ugyan ki lehet illetékes az Akadémián? Lehetséges, hogy nem ismerik a magyar nemzet legnagyobb költőjét?

Fuksz Sándor MVSZ-alelnök, a Petőfi Bizottság koordinátora megkeresett több szakértőt. Az egyik írásszakértő közölte: Magyarországon nem fog találni olyan szakembert, aki a „szibériai vers” elemzését elvállalná, mert félnek. Mitől félnek – kérdelem – hiszen a demokratának csúfolt kapitalista Magyarországon végül is szólásszabadság van? Honnan tehát a félelem a tisztelt szakértőkben? Lehet, hogy a rabságból megszabadult költőtől tartanak? Ha igen, akkor azt jól teszik. Egy vélemény nyilvánítás mindig tiszteletre méltó, legyen az igen, vagy nem. A többség válasza elutasítás volt: nem-et mondtak. A fővárosi grafológiai intézet vezetője – Agárdi Tamás – egyszerűen nem válaszolt. Az Egri Országos Írásszakértő Intézet igazgatója – Katona Ágnes – máshoz irányított. Több magánpraxist végző igazságügyi írásszakértő, grafológus mondott nemet. Hakkel Hedvig a szakmaiságot szem előtt tartva jelezte, hogy a rendelkezésre álló, vitatott irat többszörös átvitelű, mikrofilmen rögzített másolati példánya alkalmatlan a hitelesség egyértelmű megállapításához. Emellett a Petőfitől származó, összehasonlító minták is nélkülözhetetlenek.

Szabó István több diplomás mérnök, írásszakértőként készségesen vállalta Petőfi 1851-es és 1849-es írásainak összehasonlítását. Általános sajátosságok, hogy mindkét írás szélessége és összetettsége azonos, hajlított vonalvezetésű és balsodratú. Az eredményeket figyelembe véve, arra a következtetésre jutott, hogy a két írásminta nem egykezü, vagyis az 1851-es nem Petőfitől származik. Kerényi Ferenc irodalomtörténész hamisítványnak tartja. Kéry Edit egy szibériai fogolynak tulajdonítja.

Tudomásom szerint Magyarországon mind a mai napig hamisítványnak tartják ezt a verstöredéket a költő kézírásának a valódisága ellenére. Ennek első elutasítója az akkori Petőfi Társaság, az akkori Honvédelmi Minisztérium, függetlenül attól, hogy a „kéziratot” nem vetették tudományos vizsgálatalá. Magam azonban *a szerény véleményem és grafológiai vizsgálatom szerint az „Én vagyok az örök kérdőjel” – kezdetű verstöredéket Petőfi kézírásának tulajdonítom.*

Petőfi írásának sajátos jellemzői

(grafológiai megközelítés)

Vizsgálódásom sajnos csak erre a kézzel írt verstöredékre szorítkozik, mivel egyéb, Szibériából származó Petőfi – kézirat nem áll a rendelkezésemre.

Egy írás jellemzése – ez esetben Petőfié – sokkal többet jelent, mint egy mondatnak, szavaknak, vagy betűjeleknek száraz elemzését, magyarázatát. Ám mindezek alapot szolgáltatnak az írás jellemzéséhez.

Mivel az írás nem más, mint az agy, az idegrendszer pillanatnyi működésének a lenyomata, amely az időbeli változásokkal változhat, akár egy különböző időben készített fényképfelvétel. A személyiség azonban mindig ugyanaz marad. Változhat a formája: fogyhat, hízhat, kihullhat a haja, megváltozhat a külseje, de a személyiség mindig ugyanaz marad!

Ha Petőfinek a szabadságharc előtti írásait vetjük össze a Szibériában, rabságának második évében keletkezett kézírásával, akkor hasonló változásokat veszünk észre az íráson, mivel az bizony magán hordoz minden testi-lelki, de szellemi változást is! Az író személye mindig ugyanaz marad! Az író kézjegyének lenyomata, az írás, magán viseli az író szellemének, belső lelki világának és érzésvilágának időszerű állapotát. A nagy változás nyomot hagyott a költőn, a költőben és ennek már van finom lenyomata a kézírásában.

Mint mindenki írásának, Petőfi írásának is megvannak a maga sajátos jellemzői, melyek egyedivé, minden mástól különbözővé teszik. Az írást a gondolkodás tesz jellemzővé. Grafológiai megközelítés szempontjából Petőfi írásának a rá jellemző, sajátos jegyei: a magas színvonal, erős elvhűség, életakarát, amit szellemének kitartó állhatatossága táplál, mélyre ható testi-lelki érzékiség, finom esztétikai készség, viszont nem törődik az anyaggal. Logikai kötődés, hűség önmagához, szinte mindig szárnyaló szellemisége jellemzi, nem beszélve nagyvonalú gondolkodásáról, széles látóköréről.

A kézirat grafológiai elemzése

Amikor a kézirat vizsgálatakor a grafológiai elemzés a feltételei szerint igyekszem eljárni, önkéntelenül legkedvesebb költőm sorai jelennek meg előttem: „Ne fogjon senki könnyelműen a húrok pengetéséhez, / Nagy munkát vállal az magára, ki most kezébe lantot vesz.”

Nagy felelősség valamiről kimondani az ítéletet, hogy valódi, igaz vagy nem igaz. Viszont az ember sohasem tévedhetetlen: ezt is ki kell mondanunk.

Felelősségteljes dolog ítélezni, amikor arról döntünk, hogy a magyarok nagy költője – Petőfi Sándor – a szibériai fogságának ideje alatt a magyarul vagy oroszul írt kézíratait neki vagy ne neki tulajdonítsuk? Innen érthető, hogy sokan nem vállalták ezt a megmérettetést, ám ennek lehet ezer egyéb oka is.

Petőfi szellemiségének racionális, belső lelkiségének, gondolkodásának ismerete nélkül tévedésbe eshet az ember, ha meg akarja ítélni a kézirat valódiságát. Mivel Petőfi fogsága előtti kézírásán kívül nem áll rendelkezésemre Szibériából származó, másik kézírata, ezért alaposabb vizsgálat alá kell vetni a szöveget és értelmezését. Vizsgálódásunk eredményét befolyásolhatja az, hogy mennyire tudunk ráhangolódni az író gondolkodására, az írás hangulatára, szellemiségének arra a lelkivilágára, amely jellemző jegye Petőfinek. Ennek ismerete közelebb visz minket ahhoz a valósághoz, amiről sokszor és sokan tették fel e kérdést: – vajon ki írta? Kinek tulajdonítható ez a Szibériából előkerült kézirat, mely egy 8 soros, 9 szótagos verstöredék csupán. Utolsó, tizedik versszaka egy talán több versszakból vagy szakaszból álló versnek. Jóllehet, alatta az írás helyének megnevezése dátummal, Petőfi Sándor őrnagy – aláírással.

Nincs tudomásom arról, hogy ezt a verset valaki kifejezetten grafológiai vizsgálatnak vetette volna alá.

Mindenképpen nehezíti a munkát, hogy csupán egy rövid verstöredékről van szó. És nincs egy szibériai Petőfi – kézirat, amelyhez hasonlítani lehetne. Talán probléma is Petőfinek tulajdonítani azon túl, hogy a kézjegye ott van a vers alatt. Olykor találkozhatunk mesteri hamisítással is és máris a tévedések útjára térítettek minket. A másik hibalehetőség abból fakad, hogy csupán fényképmásolatunk van.

Könnyen tévedésbe esnénk, ha nem ismernénk Petőfi költőiségének jegyeit, egyéniségét, szárnyaló szellemiségének racionalitását, lelki mélységeit, melyek itt is, néhány szóban megnyilvánulnak. Ilyen pl.:

- örök kérdőjel – amíg csak él nemzete, számára örökké az lesz,
- ígéret – a jövő látásának ígéretét hordozzák szavai, népe, nemzete számára
- kiáltó – prófétikus szavai eligazításul szolgálnak népe valamennyi élethelyzetében, csak oda kellene rá figyelni és tanulni kellene tőle.

Petőfi nemcsak akkor volt vezéregyénisége népének, 26 évesen, hanem még most – 160 év múltán – is az lesz. Prófétikus lélek ő a magyar nemzet számára. Tudta és megmondta, hogy mikor érkezik népe a Kánaán földjére! Hajdan a választott nép sem hitt a próféták beszédének és ez lett a veszte: – bűnhődés, kárhozzátás.

Mint említettem, ismerjük Petőfi rabsága előtti kézírásait, melyeknek írásjegyei segítségünkre vannak. Ezek az írásjegyek egybehangzóak a verstöredék kézírásának jegyeivel.

A főntebb elmondottak megerősítik az írás szerkezeti vizsgálatának eredményét, melyek egybeesése mondatja ki velem: ***ez a verstöredék Petőfi Szibériában írt kézírása, melyet jobb kézzel írt!***

Vizsgálódásaim kizárják az idegen kéz írását. Petőfi szellemiségének lelki világossága átsugározza ezeket a szavakat, melyek egyébként tömör gondolatokat jelenítenek meg. E mögött a néhány soros, rövid kézírás mögött ugyanaz a Petőfi rejtőzik, de már rég nem ugyanaz, mint rabsága előtt. Mintha beteget, öregedőt, főleg fáradtat takarna ez az írás. Mégis, a régi lendület van benne, mélyre ható, igen erős, mély érzelmekkel. Mostani írásának sebessége egy fokkal lelassult, tovább gondolt, nehezkesebb, de erőteljesebb. Mind ezek következményei lehetnek a raboskodás állapotának. Második éve szenved a rabság nehéz körülményeit. Ebben az évben nőszül újra – 1851. április 4-én – és május 20-án írta a verstöredéket.

Summa :

- a kézírás magas formanívójú, eredeti és ritmusos, lendületes, egyenes vonalvezetésű logikus kötési móddal
- vegyes ductus, tágas, egyenes sorköz (tágas életszemlélet, széles látókör, nagyvonalú gondolkodás, saját felfogású, szubjektív értékelés)
- erős életenergia, amit szellemének állhatatossága táplál
- az érzelm világába futó jelek, erős nyomással párosul, egy érzelmi vonzódás lehetősége.

Irodalomtörténeti és lélektani megközelítés

Amikor Petőfiről beszélünk, csak úgy gondolhatunk rá, mint aki fényes üstökös-ként jelent meg az 1840 –es években a magyar nemzet sötét fellegekkel borított egén. Szellemének ragyogása vésztló, sötét árnyak között villámként gyűjtött világosságot népének nehéz korszakában. Verseiben honfitársainak nemcsak pártfogója, buzdítója, lelkesítője lesz, de az osztrák elnyomó kényuralom ellen szabadságát kivívó, harcra kész népe forradalmának vezéralakja. És csatába száll nemcsak tollal, hanem karddal is. Idegen segítséggel fojtották vérbe a 48-49-es szabadságharcunkat, a költő súlyosan megsérült. Ifjú szívének lelkesedése összeomlott, látva a helyzet reménytelenségét.

Azonban a szellemiségének tüze – a népe, hazája iránt lángoló szeretetének tüze – nem alszik ki a hideg szibériai pusztaságban sem. Ott is rájuk gondol, figyel és reménykedik, de szavai nem jutnak hazájáig.

Petőfi lelke nem, vagy legalább nagyon nehezen tud megbékélni száműzetésével és még mindig várja az alkalmat, hogy szót emelhesen népe szabadságáért. 1852. III. 7-én Iljiszunszkban ezt írja:

*„Rabság, szabadság – e két szó
Tölti be fogoly napjaimat –
Mi vár reám és mi vár reátok?
Egy kettős átok, mi véget nem ér?
Szabadságot adj nekünk Istenünk,
Melyet mi is megkaphatunk...
Ökölben a gondolat, a terv –
Távol, az örök hó mezején.”*

A forradalom vezérének népéért lángoló tüze csak halálával alszik ki. Irodalomtörténeti szempontból – „*halála után írott versei*” - . Azaz: szibériai raboskodása alatt írott versei nagy jelentőséggel bírnak, nélkülük nem lehet teljes a Petőfi – életmű!

Néhány versében- melyeket prófétai ihletéssel előre megírt 1849 előtt – azok a szibériai fogságba vitelével teljesebben be. Több ilyen verse között említhetjük:

- *A XIX. század költőjéhez*
- *Egy gondolat bánt engemet*
- *Véres napokról álmodom*
- *Utolsó ember. Stb.*

Eddig nagyon keveset ismerünk a Szibériából származó verseiből, noha Barátosi a naplója szerint 180 Petőfi – kéziratot hozott magával. Alig van tudomásunk néhányról. Vajon hol vannak elrejtve? Ki tartja vissza őket? Miért nem kerülhetnek a nyilvánosság elé?

Nemcsak az irodalomtörténetnek, hanem nemzetének is joga van ahhoz, hogy megismerje legnagyobb költőjének szibériai műveit, melyek egyelőre olyanok számunkra, mint a kagylóba zárt igazgyöngyök. Ezt a kagylót csak ki kellene nyitni !

Alig ismerünk néhányat a Szibériában írt verseiből, mint a „*Szomorú volt az életem*”, „*Álmaim*”, stb.

Petőfi hősi élete, szelleme, versei megtaníthatják úgy szeretni nemzetünket ahogy ő szerette nemzetét. Megkapóan mondotta egykor Jókai Mór Petőfi halálával kapcsolatban:

„*Jól történt, hogy porait szétszórták a szelek, így minden magyarnak jut belőle egy porszem, s minden porszemben él a hazaszeretet. Legyen a megosztott porszemek temetője a szívünk. És tanítson bennünket úgy szeretni nemzetünket, ahogy ő szerette; úgy hinni a jövőben, ahogy ő hitt; oly igaznak lenni, amilyen igaz volt Petőfi.*” (Boros Kálmán: *Petőfi emlékezete.*)

Petőfi szellemsége és a kézirat

Műveiből ismerve a költő egyéniségét, szellemségének jegyeit, racionalitását, belső, lelki érzésvilágát, szellemségének megáldott, prófétikus előre-látását, mondhatjuk, hogy amikor szibériai házasságkötését követően leírta ezeket a sorokat: „*Én vagyok az örök kérdőjel...*” már akkor látta előre, amit csak ő láthatott: hogy ő még 160 év múltán is kérdőjele lesz magyar népének, nemzetének, de még más népeknek is. És valóban kérdőjel lett eltűnése óta sokak számára, a mi számunkra is.

Azt gondolom, hogy Petőfi örök kérdőjele marad a szüntelenül múló időnek.

Egykor sokat ígérő volt számára az idő, de az idő nem váltotta be a hozzá fűzött reményeit. Kiáltásának mostani hangját már nem hallhatja népe a messzi pusztaságban. Egykor igazságot szomjazó népének üdítő volt az ő szava. Most szavai a síró lelkek könnyei. Ám az üldözők számára a mérgek kútja. A magyar

igéknek örök hirdetője marad. Így jelképezi az író saját értékelésében szibériai életét.

Petőfi szellemisége egy ritka emberi tulajdonság. Lelki világának előzetes sejtéseiben a prófétai lelkület nagyon is nyomon követhető bizonyos verseiben. Ilyenek – egyebek mellett – a fõnt említett, utolsó, ismert versei. Talán ennek a prófétikus lelkiségnek az előrelátása tette bátorrá, állhatatossá, kitartóvá hazaszeretetét, szabadság-szeretetét, a küzdést népéért, népének jogaiért, hiszen ezt is õ írja:

„Mert a jogtalanság a legrútább bélyeg Isten teremtményén. S aki ezt rásüti, isten kezét el nem kerülheti.”

Végül engedtessek meg nekem, hogy kifejezzem nagyrabecsülésemet a Magyarok Világszövetségének Elnöksége és a Petőfi Bizottság felé, valamint mindazok felé, akik a magyar nemzet eme nagy és nemes ügyében buzgólkodnak. Erõt és kitartást kívánok ehhez!

Hranyó Mihály:

Tetemrehívás?

Magyar ! Hallod? Halljátok magyarok?

A szelek hátán milyen hírek járnak?

Hogy Petőfi a magyarok nagy költője,
hogy hazájának lenne Ő is védője,
gyenge, vézna testének létére,
kemény csatába ment ellenére.

Karddal Bem seregébe vitéznek állott,
nagyon akarta népének a szabadságot.

Hogy népe küzdött s védte hazáját,

nagy költőnk is kivonta szablyáját,

hogy ellenségének vágja kezét-lábát,
mert a vad idegen, nagy rokon és barát
tapodja magyarnak igazságát.

Percig sem tartotta vissza magát,
vitte szívét áldozatul hazájának,
kívánt hőse lenni népe szabadságának.

Hogy lehet, hogy Őt senki nem látta,
mint kardját a csatában forgatta?

Hogy lehet, hogy róla hírt senki nem tudott?

Kiért Bem-apó szíve jócskán aggódott?
Elveszíteni a hős katonát
nem akarta, védte, mint ő fiát.
Hátrébb rendelte hát a költő-katonát,
de az ellenség ott orvul reá talált.

Magyar ! Hallod? Halljátok magyarok?
A szelek szárnyán milyen hírek járnak?
Nem esett el Petőfi ott Segesváron,
nem vágta le ellenfele a csatában,
Amint azt nagyjai a hazának,
kisdedeknek régtől tanítanak.
Nem lelt rá senki utána a csatának,
nem maradt híre sem a költő hamvának.

Nem esett el hát a harc mezején,
Mint kívánta mindennek elején:
„Ott essem el én a harc mezején,
ott folyjon ki szívemből az ifjúi vér,
rajtam fújó paripák száguldjanak,
engem összetiporva ott hagyjanak,
kik érted éltek-haltak magyar szabadság,”
hogyan lenne végtére – népének igazság.

Kívánta a bajtársi közös sírt,
Hőse lenni népének – erről írt.
De másként gondolt felőle ő Istene,
Hogy oly csúf halál rajta ne esne.
Istene nem hagyta, hogy hős szívét,
csataló patája tapossa szét.
Kinek nevére esküt tett nemzetének,
Hogy ők már tovább szolgaként nem élhetnek.

Hallod Sándor? Néped akkor veled
Izzó szívvel mint fogadta neked,
Hogy rabok meg szolgák többé nem leszünk.
De látod – megint szolgaság jutott nekünk.
Néped, nyakát ismét igába tette,
Pedig még el sem kezdődött éve
Néped jólétének, mit régtől óhajtott,
Amiről a nagy költő is rég álmodott.

Jól látta ezt előre a költő...

- de mikor jó el az a jobb idő?
„Ha majd a bőség kosarából
Mindenki egyaránt vehet,
Ha majd a jognak asztalánál
Mind egyaránt foglal helyet,
Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán...”

De ez itt – még nem az a Kánaán!

Magyar hallod? Halljátok magyarok?

A szelek hátán milyen hírek járnak?

Él Petőfi a Földnek keleti táján,
ellensége vitte csatalovak hátán:
„Egyik fakó, a másik szürke volt,
jó lovai nem kértek abrakot.....”
Rabként vitte ellensége messzire,
hogy fájjon a magyarok szíve örökre.

Ám, hogy fájjon a magyarok szíve

a hős költőért örök időkre,
ne lássa költőjének híret se hamvát,
elvágtá hazatérésének is útját,
adván otthonul Szibériát,
a Burjáttnak ott vigyázza álmát.
Remélve bízatta sokszor saját magát:
- hazatérek még... de nem, elvették lovát.

Fordult végre kereke az időnek,

vége lett rabsága idejének,
amint remélte a magyarok költője,
hogy eljön hazatérésének az idője.

A bölcsék Burját földön meglelték,
kik a költőt menten fölismerték.

Hoznák is haza idegenből nyomban,
csak hogy nincsen szekér egész magyar honban.

E strófák által üzenem Sándor,

jössz Te hamar haza, mint egy vándor,
ugyanis szekerünk az már van, csak ló nincs.
Nyomban rohanunk érted, csak még kocsis sincs.

Népe a költőnek, meddig vártok?
Ugyan meddig teketóriáztok?
Megun várni, elmegy kedve a költőnek.
Ilyen szégyent hoznátok az ő népének?

Kérdezném tőletek, hogyha szabad,
a költőnk már nem rab – hanem szabad...
Dicsó tetemét haza mikor hozzátok?
Még soká, még meddig alkudoztok, nagyok?
A hős magyar költőt eltemetni,
magam nem is merem ezt elhinni,
- talán nem akarjátok, hogy gondoljátok?
Ekkora nagy szégyent népére hoznátok?

Szégyen, gyalázat, vezéri az országnak,
szégyen nagyjai az Akadémiának,
kik nemcsak a hős költő-katonát,
de még Istenét is tagadjátok.
Hát úgy vigyázzatok, hogy még meglátjátok,
- hogy a költő szavai – még meglátjátok:
„Ítéletként jöhetnek reátok !”